अथ यो हैवैतमग्निꣳ सावित्रं वेद। स एवास्माल्लोकात् प्रेत्य। आत्मानं वेद। अयमहमस्मीति॥ १॥ स स्वं लोकं प्रतिप्रजानाति" इति। यः पुमान् 'अग्निमुग्धः' विद्यारहितः केवल एवाग्निः क्रतुनिष्पत्तिद्वारा पुरुषार्थं प्रयच्छतीत्येवं मूढः, 'धूमतान्ततः' पुनः पुनः कर्मस्वेव प्रवृत्तो धूमोपलक्षितकर्मव्यापारेण ग्लानिं प्राप्तः, भवति स पुमान् वर्णाश्रमाधारमानुषदेहरहितं देवतारूपं 'स्वं' आत्मानं, 'न जानाति'। 'अथ' तस्माद्विलक्षणः, 'यः' पुमान्, एवं ध्यातव्यं 'सावित्रं', अग्निं वेद 'सः', 'एव', पुमान्, 'अस्मात्' वर्णाश्रमाधारत्वेनावलोक्यमानाद्देहात्, विवेकेन पृथग् भूत्वा 'स्वात्मानं' 'अयं' सावित्रोऽग्निः, 'अहमस्मि', इत्येवं 'वेद'। स एव 'स्वं', 'लोकं' विवेकिभिरवलोकयितुं योग्यं, निजस्वरूपं, प्रति विविच्य सम्यक् 'जानाति'॥

(३) उभयोर्मध्ये विवेकिन एव पुरुषार्थं दर्शयति। "एष उ चैवैनं तत्सावित्रः। स्वर्गं लोकमभिवहति" इति। 'तत्' तदा, देहपातादूर्ध्वं, 'एषः' एवोपासितः 'सावित्रः' अग्निः, 'एनं' उपासकं, आदित्यसायुज्यरूपं, स्वर्गलोकं प्रापयति॥

(४) अथ विद्यारहितस्य समृद्धफलाभावलक्षणं व्यतिरेकं दर्शयति। "अहोरात्रैर्वा इदꣳ सयुग्भिः क्रियते। इति रात्राया दीक्षिषत। इति रात्राय व्रतमुपागुरिति। तानिहानेवंविदुषः। अमुष्मिंल्लोके शेवधिं धयन्ति। धीतꣳ हैव स शेवधिमनुपरैति" इति। 'सयुग्भिः' यजमानेन सहावस्थितैः, अहोरात्रदेवैरेव 'इदं' कर्म, 'क्रियते'। नह्यहोरात्राभिमानि-